

Основна школа "Стари град "

у

Ужицу

ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

за период 2022-2026. године

1. УВОД

Савремени начин живота све већем броју родитеља намеће потребу збрињавања детета млађег школског узраста које након редовне наставе одлази кући и без надзора проводи време до доласка родитеља. Самосталан боравак код куће често излаже дете многим опасностима, а страх и брига родитеља за дете током радног дана намећу потребу за организованом бригом за дете. Школе тиме добијају нову и захтевнију улогу која од запослених захтева организованију бригу о детету током целог дана. Продужени дневни рад након (или пре) редовне наставе – **продужени боравак**, један је од модела којим се могу квалитетно и структурално решити наведени проблеми, посебно у урбаним срединама. Нова улога школе на тај ће начин бити максимално и рационално искоришћена јер пружа небројене могућности деловања у сврху правилног развоја и раста сваког детета у квалитетну особу, корисну својој породици и заједници.

2. ОПИС РАДА У ПРОДУЖЕНОМ БОРАВКУ

Пре или после редовне наставе (у зависности од смене) организује се продужени боравак за ученике првог и другог разреда основне школе. Боравак и рад према таквом облику организује се од 7,30 до 16,30 сати. Организују се групе ученика истог разреда, али различитих одељења.

Учитељи који раде у продуженом боравку се договарају и усклађују своје активности са учитељима из редовне наставе. У циљу упознавања деце, као и решавања педагошких ситуација учитељи из продуженог боравка су упућени на континуирану сарадњу са стручном службом у школи.

Учитељи који раде у продуженом боравку делују јединствено, сараднички, синхронизовано, свеобухватно и интегрисано са читавим разредним процесом. Заједно сарађују с родитељима, одржавају родитељске састанке и појединачне индивидуалне разговоре с родитељима.

3. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Циљеви реализације садржаја у продуженом боравку у складу су са општим **циљевима** основног образовања

- 1.Омогућити детету пун живот и открити његове/њене пуне потенцијале као јединствене особе
- 2.Омогућити детету његов/њен развој као социјалног бића кроз живот и сарадњу са осталима како би допринела/допринео добру у друштву
- 3.Припремити дете за даље образовање и целоживотно учење (учити како учити)

Специфични циљеви:

- потпун и хармоничан развој детета
- важност истицања индивидуалних различитости (свако дете је јединствено; осигурава му се развој свих потенцијала)
- фокусирање на учење (истиче се важност онога што дете учи и процеса којим усваја знања)
- оспособити ученика за самостално учење

- истиче се радост учења и подстиче мотивисаност за учење
- потенцирати важност учења утемељеног на опажању процеса из окружења (очигледна метода) · писменост (језичка, математичка, информатичка)
- рад на начинима изражавања емоција (друштвено прихватљиви модели) · развијање духовне димензије живота
- европска и глобална димензија модерног живљења
- плурализам, поштивање различитости и важност толеранције
- партнерство у образовању
- улога технологије у образовању
- брига о деци са посебним потребама

4. КЉУЧНА ПОДРУЧЈА РАЗВОЈА

Хармоничан развој тела и душе: задовољавање потребе за кретањем и установљавањем културе кретања; поправљање координације покрета, осећаја за ритам и; комуницирање с основним предпоставкама здравог начина живота; утемељивање основних хигијенских и здравствених навика; обогаћивање емоционалног живота; упознавања себе и других; објективна самоевалуација; јачање потреба за интерперсоналним везама.

Процес социјализације и комуникације: истраживање и континуирани рад на побољшању интелектуалних, емоционалних и моралних особина личности; упознавање са друштвено прихватљивим облицима понашања у одређеним ситуацијама; јачање антидискриминационог осећања и хуманог односа према друштву ; усвајање практичних знања повезаних са елементарним грађанским васпитањем и свакодневним животним дужностима.

Вербална комуникације или вербализација: рад на усавршавању вербалне вештине и проширивању вокабулара; циљани развој менталних способности; утемељење вештина за самоучење и самоедукацију.

Уз постизање вештине прецизног и течног писања и читања, од ученика првог и другог разреда захтева се развијање вештине интерпретативних, критичких и креативних читатељских вештина и изражајног читања и рецитовања.

Учење писаних слова први је корак у учењу употребе писаног језика. Аутоматском писању претходи учење облика и спајања слова.

Ученици морају бити оспособљени да довољно брзо пишу како би писање користили као алат.

Захтев развијања лепог рукописа, економичне и уредне организације текста и употребе стандардних и уредних слова не спречава индивидуалне особине рукописа. Ученици морају да науче како да пишу без изостављања, замене или испуштања слова.

Утемељење основа математичке, логичке и научно-технолошке писмености: активности креативног, јасног и логичног решавања проблема; откривање, ређање, класификовање, генерализовање, скицирање, рачунање и мерење; примена математичких знања у различитим концептима; употреба речи, бројева, симбола, табела и модела за објашњење математичких законитости; коришћење пригодног математичког записа, математичке и остале терминологије везане уз природне науке; решавање проблема вербалним и

симболичким делатностима; упораба информацијско комуникацијских технологија; увежбавање и развој радно-практично-техничких вештина.

Културно-уметничко подручје развоја: повезивање емотивне и моралне са естетском сфером живота и рада кроз позоришне и филске (тв) представе; читање поезије и прозе и експериментисање у интерпретацијама; упознавање с класичном и прикладном литературом; креативно изражавање кроз креирање ликовно-вајарских радова.

Пажња се обраћа књижевним, историјским, географским и уметничким информацијама и изражајима блиским узрасту ученика.

Игре, спорт и рекреација: задовољавање потреба за кретањем; игре опонашања, дечје игре из народне традиције, импровизовање игара у самосталној режији, поправљање координације покрета, групно импровизовање игара пропраћено ритмом, покретом и мимиком; елементарне игре, групне игре, спортске игре, такмичарске игре итд.

5. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Активности у продуженом боравку реализују се у оквиру:

1. Активности везане за наставу
2. Слободне активности

Остваривање циљева и развој кључних подручја ће се најбоље остварити усмеравањем рада на садржаје, теме, кључне појмове и образовна постигнућа која су прописана Наставним планом и програмом за одређени разред. Садржаје ће реализовати учитељ у продуженом боравку, али у договору с учитељем који ради у редовној настави. Стога је изузетно важно све активности планирати како би се постигла кохерентност међу одабраним садржајима и усклађеност деловања међу учитељима.

Време предвиђено за реализацију пратећих активности треба реализовати у складу с претходно наведеним циљевима рада у продуженом боравку, имајући увек на уму узраст и могућности детета.

Креативност, иновативност и учитељска вештина максимално ће доћи до изражаја при одабиру игара, литературе, културних садржаја као и садржаја којима ће реализовати захтеве за развојем социјализацијских и комуникацијских као и радно-техничких компетенција.

Посебну пажњу треба посветити целокупном развоју детета, у здраву, самосталну, радно оспособљену јединку која ће у будућности својим знањем, развијеним животним вештинама и ставовима допринети развоју друштва.

6. ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ФОНДА ЧАСОВА РЕДОВНИХ И СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Редни број	РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА	ГОДИШЊИ БРОЈ РАДНИХ ЧАСОВА
1.	Израда домаћих задатака и учење (Српски језик, Математика, Свет и историја)	360
2.	Допунска настава, додатна настава (Српски језик, Математика)	према потреби
	<i>СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ</i>	
3.	Спорт и рекреација	160
4.	Културни догађали и јавни наступи	66
5.	Дечија права и обавезе	36
7.	Стваралачке, уметничке и когнитивне	72
8.	Екологија	18
9.	Истраживање	18
	укупно	738

7. ДНЕВНИ РЕЖИМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА**КАДА ЈЕ НАСТАВА ПОПОДНЕ**

08 - 09	јутарње прихватање ученика и слободно време
09 - 09,30	доручак
09,30 – 11,15	самосталан рад-часови учења
11,15 - 13	слободне активности
13 – 13,30	ручак

13 – 13,50 припрема за одлазак у школу

КАДА ЈЕ НАСТАВА ПРЕ ПОДНЕ

11, 10 - 12 пријем деце-слободне активности

13 – 13,30 ручак

13,45 – 15,30 самосталан рад-часови учења

15,30 -16,30 слободно време-активности по избору ученика

8. ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКЕ СМЕРНИЦЕ

У складу са циљевима и задацима које желимо да остваримо и са развојним могућностима ученика, препоручује се комбиновање стратегија, метода и облика рада како би се детету омогућило да на лак и безбрижан начин увежбава програмом предвиђене садржаје те максимално опуштено проводи своје слободно време. Школа мора постати учеников други дом, са свим особинама пријатног и пријатељског окружења.

Важна педагошки принципи учења темеље се на томе да је:

- мотивациони фактор дечијег учења његова радозналост
- да дете буде активно у процесу учења
- постојеће дечје знање и искуство основа је учења
- дечије тренутно окружење осигурава контекст учења
- у центру процеса учења је језик
- дете треба учити вођен активностима и методама откривања
- дужни да упутимо дете у естетску димензију учења
- социјална и емоционална димензија важан је фактор учења

Начини организације и облици рада:

- курикуларни приступ (уместо предметно-сатног)
- интегрисано учење и поучавање
- мултидисциплинарни приступ
- тимско и сарадничко учење
- истраживачка настава
- искуствено учење

- проблемска настава
- пројектна настава
- учење кроз игру, праксу, учење за живот
- факултативни програми (спортске активности) · ванучионишна и теренска настава
- ваннаставне активности

9. УСЛОВИ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА (ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА)

Програм рада продуженог боравка се остварује у просторијама које су прилагођене и опремљене искључиво за остваривање рада продуженог боравка, али и у свим расположивим просторијама у школи, укључујући и спортску салу и школско двориште.

Током боравка ученицима је обезбеђен један кувани топли оброк . Како би се ученицима омогућило, а учитељима олакшало усвајање правила понашања за време оброка, терпезарија је естетски уређена и прикладно опремљена.

Просторије у којима ће ученици проводити већи део дана су светле и опремљене аудио-визуалном опремом, дидактичким помагалима и рачунарима.

10 . Програм слободних активности

Наставни садржаји	Број часова	Начин и поступак остваривања програма	Врсте активности у васпитно-образовном раду
Спорт и рекреација <u>Ходање и трчање</u> <u>Скакање и песакање</u>	160	- организовање игара са коришћењем научених облика кретања вешто изводити једноставне форме кретања и примењивати у играма - кроз игру развити и усавршити моторичке способности, координацију, гipкост и експлозивну снагу - научити да се избегае ситуација у којој се може	- ходају и трче на различите начине раде вежбе обликовања играју се дечјих игара ходају и трче са препрекама брзо трче из различитих положаја - скаче у месту на различите начине и у разл. положајима

<u>Вишење, упори и пењање</u> <u>Вежбе на тлу</u> <u>Вежбе (скакања и прескакања) упором рукама</u> <u>Вежбе равнотеже</u> <u>Вежбе реквизитима</u>	повредити, - демонстрацијом, и опонашањем и навођење примера - органозивањем игара са вођењем и додавањем лопте стицати, усавршавати и примењивати моторичка умења, развијати свест о потреби чувања здравља и развијати такмичарски дух - употребом природних и приручних справа и објеката развијати дечију мускулатуру, неговати упорност, издржљивост, општу спретност - организовање малих полигона игара са вежбама на тлу и одељењско-међуодељењско тамичење са задатом комбинацијом вежби - скакањем и прескакањем проширити кретно искуство и развијати снагу мишића ногу - ходањем по шведско) клупи, вожњом бицикли развијати координацију, глпкост и равнотежу, стицати моторичка умења у ритмици и комбинацији вежбе равнотеже - елементарним играма са коришћењем палица, вијача. обручева, чуњева развијати спретност, снагу мишића ногу и издржљивост и смисао за поштену борбу у игри (фер-плеј)	- скаче у кретању на различите начине - скаче удаљ и увис - прескаче дугу вијачу на различите начине - скакање и прескакање увежбава кроз игру "ластиша" - баца лопту на различите начине и у различите циљеве - води лопту у месту и ходању додаје и хвата лопту на различите начине - примењује бацања и хватања - пењу се на различите начине и уз раличите предмете и справе - пењу се у комбинацији са другим кретањима - клечи и чучи - четвороножно се креће - изводи "свећу" - изводи колут напред и назад - игра се кроз полигоне са вежбама на тлу - одскачу, наскачу и прескачу шведску клупу - ходају по линији на различите начине и различитим темпом - ходају по шведској клупи: напред, уназад и у страну - лагано трче по шведској клупи или ниској греди - учествују у такмичењима
--	--	--

			- раде вежбе обликовања користећи палице, обруче и сл. - трче и скачу заобилазећи реквизите - дижу и носе коцке на различите начине - играју се коришћењем реквизита
Културни догађаји и јавни наступи	66	- одабирање садржаја за јавне наступе - припремањем тачака за јавне наступе - упознавањем са делима из области књижевности и уметности... - демонстрирањем узорног говора - сарађивањем са културним и јавним установама - такмичењем ученика - изучавањем литературе и других медија - коришћењем медија - организовањем продајних изложби	- избор и подела улога - вежбе читања и драматизације - учествовање у приредбама - сусрет са песницима - посета Музеју - посета Галерији - посета библиотеци - слушање музике - гледање представа - учешће на конкурсима (ликовним, књижевним....) - припремање експоната за изложбу и реализација изложбе
Стваралачке, уметничке и когнитивне активности <u>Литерарне</u>	72	- Причање о догађајима и доживљајима, предметности причања и према низу слика - индивидуално причање и по заједничком плану - причање о ближем и даљем окружењу - стварност и машта - причање на основу непосредног доживљаја и сећања - причање према низу слика изложених у целини - уочавање динамичности и занимљивости у догађају властити избор предмета за описивање - слободно или по раније утврђеном плану	- причају према сећању - маштају - причају према слици - посматра, уочава, запажа, анализира, процењује, повезује, предлаже, прави план, пише о предметима, биљкама и животињама - илуструју прочитано - препознају, замењују - смишљају причу - пишу песму

<u>Музичке</u> <u>Ликовне</u> <u>Когнитивне</u>		описивање на основу непосредног посматрања - особине које су најочљивије усвајање основних елеманата приступа описивању - уз помоћ различитих звучних и видео помагала упутити ученике да препознају и разликују звук инструмената којима се изводи народна музика - коришћењем разних медија изражавају доживљено - анализирање заједничких радова и процењивање естетских вредности радова - организовањем квизова знања, језичких игара, решавањем занимљивих задатака	- цртају, сликају, вајају - комбинују разне технике и материјале - разговарају и договарају о заједничком раду - естетско процењивање радова - квизови знања из: математике, света око нас, српског језика, опште културе, - решавањем тестова - језичке радионице
Дечја права и обавезе	36	- упознавањем са садржајем Конвенције о дечјим правима - путем радионица упознају права и обавезе	- дискутују, разговарају, цртају, размењују мишљења - договарају се о заједничким правилима понашања у боравку - примењују усвојена правила понашања - процењују своје понашање и одговорност везана за своја права
Екологија	26	- уређењем простора - упознавање са значајним датумима везаним за екологију - упознавање са условима живота вода, ваздух, земљиште -упознавање са творевинама људског рада -упознавање са изворима загађивања ваздуха, воде, земљишта и последицама загађивања средине у којој живимо	- посматрање, уочавање, записивање, осликавање уоченог у окружењу -посете плажи, хидроелектрани -прикупљање биљака и прављење хербаријума -помоћ птицама и животињама околине - посматрање, проучавање, записивање

		- брига о биљкама и животињама околине -рационално коришћење природних богатстава -рециклажа, прављење компоста -правила очувања здравља	експеримената-како очистити воду -гајење биљака у школи и дому - помоћ птицама и животињама околине -прављење компоста -упознавање са рециклажом и прављење употребних предмета од отпадака -правилна исхрана и редовна хигијена-услов здравог живота
Истраживање <u>Мерење времена</u> <u>Мерење масе</u> <u>Мерење температуре</u> <u>Кретање</u> <u>Звук</u> <u>Биљке</u> <u>Материјали</u>	18	- мерити време помоћу часовника - мерити масу помоћу ваге -мерити температуру ваздуха помоћу термометра - импровизовати различите облике кретања и утврдити шта све утиче на њихову брзину - производити звук помоћу разних предмета, уочавати јачину, боју и висину - посадити биљку у саксију - радити експерименте са разним материјалима и испитивати њихову електричну проводљивост	- мерити време помоћу часовника и бележити у свеске - на вагу стављати поједине предмете, мерити, упоређивати и бележити - пратити дневне температуре ваздуха током неколико дана и записивати у свеске - самостално и у групи истражују разне облике кретања, цртају и бележе запажања у свеске - производити звук помоћу метала, дрвета, пластике и жице и препознавати боју, јачину и висину - засадити биљку у саксију »залити, пратити њен раст и записивати у свеску - кроз експерименте утврдити карактеристике метала и дрвета, и утврдити који материјали проводе електричну струју помоћу батерије